

КУЧ-АДОЛАТДА

2010 йил,
31 март,
чоршанба
№ 13 (267)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

<http://www.supcourt.uz>

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

ЁШЛИК — БАРКАМОЛЛИК ФАСЛИ

у Ватан равнақи йўлидаги саъй-ҳаракатларимизга қанот багишлайди

Турилган чоғинда илк бор кўз очиб кўрган гўшанг, киндиқ қонинг тўқилган тупрок, будой нони, болдек ширин мевасин ноз-нельматлари билан тўйдирувчи, мусаффо ҳавоси билан баҳри дилингни яхротувчи дайр бор — Ватан. Ватан оқ, сут берган онанг кабі азиз, суюқи, мұтлабар.

Сўзимизни бежиз Ватан таътифидан бошламадик. Негаки, инсоннинг ўзи тувилиб, вояга етган Ватандан айро тасаввур қилиб бўлмайди. Юртнинг тинчлиги, ҳалқининг ҳаловати, фарнов турмуш шу юртда яшовчи фарзандлар кўлида. Фарзандларнинг оқил, доно, салоҳиятли бўлиши, Ватан равнақи йўлида фидоийлик кўрсатиши, нурли мансизларни забт этишига интилишлари шу заминга фарзандлик бурия садоқатидир.

Фарзандларнинг илми, қасб-хунарли, салоҳиятли, иктидорли, оқибатли бўлиб камол топишига устувор сиёсат — бош мақсад деб қараладиган юртимизда мустақиликнинг дастлабки йилларидан комил инсон тарбиясига жиҳдий аҳамият берилди. Вояга етмаганлар, оналик ба болалик муҳофазаси, кам таъминланган оиласларни, тугма ногирон, етим болаларни иктимий химоялаш асосий эътиборда тутилимоқда. Мактаблар, коллеж ва олий ўқув юртларимизнинг моддий-техник басасини мустаҳкамлаш кунданалик ҳаризмалаштириб, республиканинг турли худудларпода суд-прокуратура идоралари, аддия ва адватуру тизимларидан меҳнат килаётганлар талайтина. Бугунги кунда ҳуқуқшунос мутахассисларни ҳудудий тарзда тайёрлаб берувчи факультет санаалади. Бугунги кунда унда 673 нафар талаба таҳсил олмокда.

Хозирги кунда факультет таркибида «Давлат ҳуқуқи», «Фуқаролик ҳуқуқи», «Умумий ҳуқуқшунослиқ», «Жинон ҳуқуқий фанлар» кафедралари мавжуд. «Жинон

га мунносиб фарзанд бўлиши, унинг корига яраши, илмий-ижодий ютуклари билан дунё ҳалқлари кўз ўнгидаги ҳеч кимдан кам эмасликларини намойиш этишдан иборат.

Мамлакатимизда барпо этилаётган ҳуқуқий-демократик давлат, адодатли фуқаролик жамиятида инсон ҳак-хуқуқлари, қонуний манбаатлари ҳамиша устувор аҳамият касб этади. Шубҳасиз, бугунги кунда ҳуқуқшунос нос кадрларга бўлган талаб-эътиёҳ катта. Университетимизнинг ҳуқуқшунос мутахассисларни ҳудудий тарзда тайёрлаб берувчи факультет санаалади. Бугунги кунда унда 673 нафар талаба таҳсил олмокда.

Хозирги кунда факультет таркибида «Давлат ҳуқуқи», «Фуқаролик ҳуқуқи», «Умумий ҳуқуқшунослиқ», «Жинон ҳуқуқий фанлар» кафедралари мавжуд. «Жинон

хуқукий фанлар» кафедраси кошида «Криминалистика» лабораторияси фаолият кўрсатмоқда. 39 нафар ўқитувчимизнинг иккি нафари фан доктори, профессор, 18 нафари эса юридик фанлари номозодидир. Университетимизда иктидорли ёшлар билан ишлаш бўлими олаётган чоғидәёқ ўзининг қобилиятлари эканини

бўлимдан ҳар бир факультетга бир нафар ўқитувчи масъул этиб тайинланган.

Факультетимизда ҳам иктидорли, изланувчан талабалар кўпчиликни ташкил этади. Курсодим Гулруҳ Салимова улардан бирни. Гулруҳ биринни босқичда таълим олаётган чоғидәёқ ўзининг қобилиятлари масалаларини

кўрсатган эди. 2007 йил май ойида, Тошкент давлат юридик институтидаги ўқитувчи масъул этиб тайинланган.

Биз курсодаш ва устоузаримиз якнада уни яна бир муввафқият билан кутладик. Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва унинг ҳуқуқида Гулруҳ Салимова ташаббуси билан ўтказилган «Шартли ҳукмни икро этиш қонидаларни таъминлаштириш масалаларини

тажриба ва истиқболлар» мавзусида илмий-тадқиқотишилар олбормоқда. Биз курсодаш ва устоузаримиз якнада уни яна бир муввафқият билан кутладик. Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва унинг ҳуқуқида Гулруҳ Салимова ташаббуси билан ўтказилган «Ўзбекистонда суд ислоҳотлари: энг яхши

(Давоми иккинчи бетда)

Qonun ijodkorligi

Келажагимиз эгалари мухофазаси

давлат ва жамиятимизнинг доимий эътиборида

Халқимизнинг ўзига хос миллий урф-одат, анъана ва турмуш тарзи бор. Булар бебаҳо миллий қадрият, аждодларимиздан қолган мъянавий меросидир. Уларни асрарни келажак авлодларга етказиши алоҳида масъулият талаб этади. Зоро, фарзандларимизнинг ўзлигини танишида миллий қадриятларимизнинг ўрни бекиёсdir.

(Давоми учинчи бетда)

Niçiqiу та'rifat

Пухта процессуал механизм

ҳуқуқни қўллаш амалиёти самарадорлигини оширади

Маълумки, 1997 йил 30 августда қабул қилинган Фуқаролик процессуал кодексида фуқаролик процессуал қонунчиларни ривожлантиришин замонавий ўйналишлари сифатида фуқаролик процессуал ҳуқуқининг етакчи принциплари, хусусан, тарафаринг тортишини тенг-ҳуқуқларни, судда иш кўришини бевоситалиги ва оғзалиги, фуқаролик шарларнинг якка тартибда кўришни каби тамойиллар белгилаб қўйилди. Суд қарорлари устидан шикоят ва протест келтириш институтига жиҳдий ўзгартиришлар киритилди. Шунингдек, одатдаги суд шарларни юритишдан ўзгача бўлган, суд шарларни иҳчамлаштирилган тартибда кўрини шаҳар этиши, яъни сиртдан ҳал қўйув қарори чиқариш институти жорий этилди.

Qonun ko'magi

Ҳар бир одам учун ўзи тувилиган, ўсиб-улрайган хонадон қадри. Отагона дувёдан ўтага, бу хонадон, қонунга кўра, фарзандларга мерос бўлиб ўтади. Ана шу мерос оиласадаги ҳамма фарзандлар ўртасида тенг бўлинади. Мехр-оқибатли ўйл-қизлар мерос талашмайди, балки меросни ўз ҳошишлари билан оиласнинг кенжасига ёки кўп вакт отагона билан бир рўззор қилиб ўшаган фарзаңдага қолдиришиди. Лекин баъзан отагонадан қолган мерос низога ҳам сабаб бўлиши мумкин.

Mezon

Мустақилликка эришилгач, мамлакатимизда туб ўзгаришлар даври бошланади. Ҳуқуқий давлат барпо этиб давлат-тимиз сийасатининг асосий йўлавчи этиб белтиланди ва бунда бошқа иктиномий қадрлар билан бир қаторда шахснинг ҳуқуқлари устунлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Судларда ҳимоя

ҳуқуқини таъминлаш ушбу жараённинг ҳуқуқий асослари нималардан иборат?

Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон Deklarasiyasiда инсон ҳуқуқларини хурмат килиш тамомили мустаҳкамлаб қўйилган. Бу эса, барча давлатларнинг, биринчидан, инсон ҳуқук ва эркинликларини табиий, ахралмас ва даҳлиз деб ҳисоблаши; иккинчидан, жиниси, тили, ирқи ва диний белгиларига кўра

камситиша йўл кўймаслиги; уччини, ду соҳада бир-бирлари билан ҳамкорлик килиши лозимлигини билдиради.

Мамлакатимизда ҳам инсон ҳуқук ва эркинликларини ҳимоя килиш контидущиявий асосда мустаҳкамланган.

(Давоми учинчи бетда)

Меросга ким ҳақли?

Хўш, отагонадан қолган мерос кай тартибда таъсиз қилинади? Ушбу саволга куйдаги ҳаётӣ

мисол орқали топамиз. Бердикул билан Максадой (исм-шарифлар ўзгартирилди) турмушлари даво-

миде беш нафар фарзанд кўришиди.

(Давоми тўртинчи бетда)

Fuqarolik qonunchiligi

Мехнат шартномаси уни бекор қилиш тартиби қандай?

Мехнат шартномаси асосида ишлайтган жисмоний шахсларнинг меҳнати доир муносабатлари межнот тўғрисидаги қонунлар ва босха таъсизларни кўришни каби солинади.

Мехнат қонунчилигига ишга тикилаши ҳақидаги низоларни бўйича фуқаролик судга ёки меҳнат комиссиясига мурожаат қилинишади.

(Давоми иккинчи бетда)

Qonun — barchaga barobar

Тадбиркор ҳуқуқлари кафолати

Мамлакатимизда иқтисодиётнинг муҳим тармоғи — кичик бизнесни янада ривожлантириши рабbatlantiriшига, хусусий тадбиркорлар ҳуқуқларни кафолати ва ҳимоясининг кучли тизимини яратишга катта эътибор берилади.

Сурхондарё вилояти аддия бошқармаси томонидан бу борадаги қонун ўзгожатлари ижроси изчил таъминланмоқда. Шу асосда ўтказилган ўрганишларда 2009 йил давомида жами 10,5 мингта яқин қонунбузилинлини ҳолати аниқланди. Ушбу қонунбузилишларини бартараф этиши ва келганинига таъмомлассадик борасида тегиши идораларга 175 та тақдимомада, 4 милийлар сўмлик 1221 та давло аризаси, 63 нафар шахсга нисбатан маъмурий, 2 нафар мансабдор шахсга нисбатан жинойи жавобгарликка тартиши юзасидан таклиф киритилди.

Фикримиз даилии учун мисолларга мурожаат этилди. Жарқурғон туманинадаги «Элчинбек-Элёр» хусусий ишлаб чиқарни корхонаси раҳбари У.Эргашевнинг корхона балансидаги бино-иншоотлар ва ер майдонига туман ҳокими томонидан тан олиши қарори қабул қилинади. Бу мурожаат ҳуқуқига ега. Бу мурожаат ўзгарилишларни ҳолда давло аризаси тегиши тартибда кабул қилиниш, ўқазиб иборориган давло муддатининг узали ёки узриск эканлиги ойдинлаштирилади.

(Давоми иккинчи бетда)

Ушбу сонда:

Ижарачининг ҳуқуқ, ва мажбурияти

3

Тарбия масъулияти

Қинғир ишнинг қийиги

4

(Давоми. Башланиши биринчи бетда)

Шуунинг учун хам фуқаролик процесдуул қонунчилукни таомиллаштиришнинг асосий йўналишлари инсон-парвар демократик ҳукукйи давлат ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этиши вазифаларидан келиб чиқишнини алоҳида қайд этиш керак.

Ушбу йўналишлар сифатида куйидагиларни кўрсатиш мумкин. Фуқароларнинг ҳукук ва қонун билан кўйикланадиган маңгафатларини суд орқали ҳимояничиликни кенгайтириш; процессуул шистирокчилари ва маңгафатдор шахсларнинг одил судловга нисбатан бўлган кафолатларини таъминлаш; судьяларнинг иш юкламаларини камайтириш ҳамда фуқароларнинг бузилган ҳукук ва қонун маңгафатлари тез фурсатда ҳимояничиликни таъминлаш максадида суд тартиби-таомилларининг соддадаштирилган процесдуул шахсларнинг таомиллаштириш.

Фуқаролик процесдуул қонунчилукни таомиллаштириш мақсадида Фуқаролик процесдуул кодексининг I ва II бўлимида фуқаролик процесси-нинг умумий қоидалари ҳамда биринчи инстанция судида иш юритишига оид қоидалари тизимлаштириш ва уларни янада ривожлантириш масалаларига алоҳида этибор қараштириш мақсада мувофиқ бўлар эди.

Шу мақсадда, биринчидан, «Умумий қоидалар» деб номланган I бўлимининг «Асосий қоидалар» деб номланган биринчи бобига «Асосий тушунчалар» деб номланган алоҳида модда киритиши ва ушбу кодексда кўлланадиган асосий атама ва тартифларнинг кўрсатилиши таклиф этилади. Бу эса ҳукуки қўллаш амалиётида Фуқаролик процесдуул кодексида маъжуд бўлган қоидаларнинг турличи шарҳланишини истисно этади ва уларнинг бир хилда қўлланилишини таъминлашга хизмат қиласди.

Иккincinnidan, фуқаролик суд ишларини юритиши тайомилларини Фуқаролик процесдуул кодексида бир тизимга солиш мақсадида, ушбу бўлимига алоҳида «Фуқаролик суд ишларини юритиши принциплари», деб номланган боб киритилиб, унда фуқаролик суд ишларини юритишини бар-

ча тамойиллари баён этилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Учинчидан, Фуқаролик процесдуул кодексининг I бўлимида белгилаб кўйилган «Процесс шистирокчилари» номли 5-бобдаги қоидалар нафақат давло тартиbidаги ишларда, балки бўйруқ тартиbidаги, органлар ва мансабдор шахсларнинг ҳатти-ҳаракатлари (қарорлари) устидан берилган шикоятлар бўйича ҳамда алоҳида юритиладиган ишларда шистирок тутубчи шахсларнинг процесдуул ишларнига оид умумий қоидаларни бел-

ли бўлган ишлар рўйхатининг берилishiши яна шу билан изоҳлаш мумкин. Конституциямининг 44-модда-сига мувофиқ, ҳар бир шахс ўз ҳукук ва эркинларини суд орқали ҳимоя килиши, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг гайриқонуний ҳатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиши ҳукукига эга. Бу эса барча турдаги ҳукукйи муносабатлардан келиб чиқадиган низоли шахсларнинг умумий юрисдикция судлари ваколатига берилганлиги ҳамда шахсларнинг судга муроjaat қилиши.

да «...энг асосий камчилик қабул қилинадиган қонунларда аксарият ўринларда ани шу қонун ҳуҗжатларининг ҳаётга татбиқ этилишини таъминлаштиришган процессуул механизмлар маъжуд эмаслигига кўзга ташланади. Бу эса ўз-ўзидан ушбу ҳуҗжатларнинг кўлланилишини сезиларни даражада қўйинлаштиради, қонунларнинг ижро этимаслигига, ҳукукни нигилизма, яни ҳар кандай ҳукукйи норманинг инкор қилинишига, ҳукуки қўллаш амалиёти самараордигининг пасайшига олиб келади», деб таъкидланган.

Фуқаролик процесдуул қонун ҳуҗжатлари билан тартиби со-линидаги мөъёларни бир тизимга солиш унинг кўлланилишида бир катар кулякликларни яратади. Масалан, судловга тааллуклилик масалалари Фуқаролик процесдуул кодексининг «Биринчи инстанция судида иш юритиши» деб номланган I бўлими 14-бобдаги белгилаб кўйилган. Ушбу бобда судловга тааллуклилик инстанцияни фақатини турдоз судловга тааллуклиги тури кўрсатилган бўлиб, ҳудудий судловга тааллуклилик қоидалари «Даъво ишларини юритишинг судловга тааллуклиги» деб номланган 22-бобдаги баён этилади.

Кўпгина хорижий давлатлар конунчилигида судловга тааллуклилик инстанцияни фақатини турдоз судловга тааллуклилик қоидалари Фуқаролик процесдуул кодексининг «Умумий қоидалар» деб номланган I бўлимида ўз ифодасини топган.

Шундай қилиб, судловга тааллуклилик қоидалари яхшитардида бир тизимга кўрсатади. Шундай қилиб, Фуқаролик процесдуул кодексининг 31 ва 32-модда-рини бирлаштириб, унда судларга тааллуклиги бўлган фуқаролик ишлари рўйхатининг берилшида даъво аризалири, ариза ва шикоятларни қабул килиш асосини равишда рад этилишини олдини олишига, шахсларнинг суд орқали ҳимояланниш ҳукуларни самарали амала оширилишини таъминлашга, қонунларнинг тўғридан-тўғри амални килишига кўмаклашади.

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис Конунчилик палатаси ва Сенатининг қўйма мажлисидаги «Мамлакатимизни модернизация қилиш ва қутилашга, ахолини ижтимоий ҳуқуқларини самарали ҳимояни таъшига хизмат қиласди.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш жоизи, юкорида билдирилган таклифлар фуқаролик процесдуул қонунчилукни таомиллаштиришга, мамлакатимизда қонун устуворлигини мустаҳкамлашга, инсон ҳукук ва эркинларини самарали ҳимояни таъшига хизмат қиласди.

Музаффаржон МАМАСИДДИКОВ, юридик фанлари доқтори

ни қўллаш тўғрисидаги ва бошқа ишларда ҳимоячи-нини иштирок этиши шарт.

Шунингдек, иш кўрилаётган вақтда суд ишнинг мурракаблиги ва бошқа сабаблар гумон қилинувчи, айланувчи ёки судланувчи ўз ҳукуларни амалга оширишда ҳимоячи-нини иштирок этиши шартни таънишади. «Вояга етмаганларнинг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихалари Олий Мажлис Конунчилик палатасининг олияни йиғилишида биринчи ўқида муҳокама қилиниши таъзи этиди.

Ана шу нуқтани назардан қонунчилик ташаббуси билан республика Бош прокурори томонидан Олий Мажлис Конунчилик палатасига киритилган «Вояга етмаганларнинг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

Qonun ijodkorligi

Келажагимиз эгалари муҳофазаси

давлат ва жамиятимизнинг доимий эътиборида

модда киритиш кўзда тутилмоқда. Ушбу моддага тунги вактда боланинг ота-онасидан бири ёки унинг юрнини бо-сувчи шахснинг кузатувисиз ресторонлар, қаҳвахоналар, барлар, клублар, дискотекалар, кинотеатрлар, компьютер заллари, интернет тармоғидан фойдаланиш бўйича хизмат кўрсатишга мўлжалланган хоналарда ёхуд бошқа кўнгилогач жойларда ҳозир бўлишига йўл кўйлангани учун жавобгарлик назарда тутилган.

Ялий мажлисда биринчи ўқида муҳокама қилиниб, концептуал жиҳатдан маъкулланган ҳар икакала тааллуклимида оид бўлган тартибларнинг охаларни ижтимоий ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш марказларининг, ихтисослаштирилган

модда киритиш кўзда тутилмоқда. Ушбу моддага тунги вактда боланинг ота-онасидан бири ёки унинг юрнини бо-сувчи шахснинг кузатувисиз ресторонлар, қаҳвахоналар, барлар, клублар, дискотекалар, кинотеатрлар, компьютер заллари, интернет тармоғидан фойдаланиш бўйича хизмат кўрсатишга мўлжалланган хоналарда ёхуд бошқа кўнгилогач жойларда ҳозир бўлишига йўл кўйлангани учун жавобгарлик назарда тутилган.

Шунингдек, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарниш идоралари ҳамда надавлат-нотижораткораташ ташкилларнинг воюга етмаганларнинг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихалари Олий Мажлис Конунчилик палатасига киритилган «Вояга етмаганларнинг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақида»ги конун лойихаси билан Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга 188-

йўл-тарбия мусассасаларининг назоратсизлиги ва ҳукукбизарликларнинг олдини олиш тўғрисидаги» хамда «Ўзбекистон Республикасининг Мамъурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчаларни киритиши ҳақи

Fuqarolik qonunchiligi

(Давоми. Бошланиши
биринчи бетда)

Уларнинг Галлаорол шахрида олти сотили ховлиси, Жиззах шаҳридан кўп қаватли уйларнинг бирори икки хонали квартираси ва «АЗ-2106» русумли автомашинаси бор. Аниқ бўлиши учун таъкидлаш лозим, барча мерос мулклар ота-онанинг уму-

сиятнома ёзиб колдирамаган, мерос мулкнинг қай бирини кимга колдираётганини маълум ҳам қилмаган эди.

Амалдаги Фуқаролик кодексининг 116-моддасига кўра, қонун ҳужжатларига мувиғиқ келмайдиган битим ҳақиқий эмас. Васиятноманинг ҳақиқий эмас деб топилиши эса қолган меросхўрлар судда мол-мulkнинг ана

Меросга ким ҳақли?

мий маблаглари эвазига вужудга келган бўлиб, фарзандлар улуш кўшиши маган.

Мақсад оғора 1996 йилда, Бердикул Боймуродов 1999 йилда бандаликни бахо кельтиришган. Худуд ўша пайтада оиласининг кенжаси Галлаоролги ховлиди истикомат килади. Жиззахдаги квартирада эса тўнгич ўғли Акбарнинг фарзандлари яшарди. Отаси вафотидан аввал Акбарга уч йил муддатта машина бошқариши хукукни ишончнома орқали берганни боис у муддат ўтиб кетган бўлса-да, машинага эгалик килаётганди.

Бирок тўнгич ўғли бу билан қоноатланмайди. У барча мол-мulkни отаси ўзи-нинг номига васият қилиб, нотариус тартибида расмийлаштириб бергани ҳақида тегишилди идораларига мурожаат қилиб, егалик хукукни ишончнома орқали берганни талаб қилишади. Оиласининг кенжаси Анвар бундан хавфтига тушади.

Шу тарика ўртада низо пайдо бўлади. Кискаси, Акбар рўяч килаётгандан васиятнома охир-оқибатни ишончликини оширишини ифодаланганди.

Ака-ука Боймуродовларга

шу аниқлаштирилган нарихида ўзларига улуш ажратилишига розилик беришиди. Суд уларнинг розиликларини инобатта олди.

Одамлар орасида «Кариндошнинг қозони бошқа-ю, қайғуси бир» деган гап юради. Бирок ота-онанинг умумий мулки устидаги талашган фарзандларга бу гап тўрги келмайди. Бундайларнинг қозони ҳам, қайғуси ҳам бошқа-бошқа. Қонун эса инсоф кўнгасидан тойланарни тўғри йўлга солади.

Мұхтасар қилиб айтганда, ҳеч ким бу дунёга устун бўймайди. Ота-она дунёдан ўтиб, фарзандлар уртасида мероси устидаги гальва чиқманинг ягона йўли бор. У ҳам бўлса, умри поёнига ётиб бораётган инсоннинг ўзидан коладиган мерос мулканини ворисларига но-тирил тартибда конуни васият қилиб колдиришини унутмаслигиди.

Мирзаахмад РАЖАБОВ,
Фуқаролик ишлари
бўйича дўстлик
туманлараро судининг
раиси

Чунки айрим ёшлар кўргани ёки эштитган-бўлганинг тўғри ёки нотўрилигини мулоҳаза қилиб кўрмай, уларни ўзида синашга ҳаракат киласди. Оқибатда ҳалқимизга хос бўлмаган кийиниш юриши-турини ўзига касб қилиб олаётган, гўёни шу билан «замонавий» бўлиб колаётгандар йўқ эмас. Аслида бу ўзларлар кўркўона тақлидан бошқа нарса эмас. Устига-устак, бундай ёшлар орасида миллий қадриятларимизни билмайдиган, шу боис, ўз бўлганидан колмайдиганлари ҳам учрайди.

Энг ҳафвали томони бундай ҳаётга енгил қараш, меҳнаткашил, ҳаёванинда каби тушунчаларни менсимаслик, гиёхандлик, жиноягта кўл уриш каби оғир оқибатларга олиб келиши мумкин. Бу каби ноҳушиллар замирда тарбияда йўл кўйилган хотолар бўй кўрсатиб туради.

Зеро, тарбия эса бир кунлик эмас,

балки бир умр давом этивчи жараёндир.

«Гўдагимиз олти ойлик бўди, тарбиясини қаондан бошлайлик?» — деб ёўраган ёш ота-она-денишманд: «Олти ойга кечикибиз», — деб жавоб берган экан.

Дарҳақиқат, бола беғубор олам, унинг кўнгли пок бўлади. Тарбиянинг бош максади ҳам болага билмаганини билдириш, қалбда яхшиликка ҳавас ўйғотиши, ёмонликдан узоқ бўлишини ўргатишдир. Хоҳида биргина сабоқ умрга татииди.

Бола-да, кўзига яхши кўриниб,

кўшнисининг ўйидан бир буомни эгасига билдириш олиб чиқди. Она фарзандининг ўзини тутишидан ниманидир яшираётганини пайқади. Сўраб-суршишибириб, ўғрилик қилганини билборадаги эзгу ишларни янги босқичга кўтарди.

Тарбиянинг бу хил шаклини хамма ҳам оқламайди. Бирок баласининг қўлига тикан қадалса, юраги оғрийдиган онанинг кўл кўтиришига нима мажбур қилди? Она боласининг келажагини ўйлаб, унинг ҳаётга қарашини қатъйлаштириш, ҳалол билан ҳаром, тўғри билан эгрини ажратиб олиши учун қиммадими бу иши? Балки болага қилаётган ҳар қарориб олиб чиқди. Аммо ҳали ҳаёттаги кетган юзи, алами нигоҳдан чўйчи кетган болакай ўйирлган нарсасини ерга тўшириб юборган, нима қилишини билмай, жавдираб турарди...

Тарбиянинг бу хил шаклини хамма ҳам оқламайди. Бирок баласининг қўлига тикан қадалса, юраги оғрийдиган онанинг кўл кўтиришига нима мажбур қилди? Она боласининг келажагини ўйлаб, унинг ҳаётга қарашини қатъйлаштириш, ҳалол билан ҳаром, тўғри билан эгрини ажратиб олиши учун қиммадими бу иши? Балки болага қилаётган ҳар қарориб олиб чиқди. Аммо ҳали ҳаёттаги кетган юзи, алами нигоҳдан чўйчи кетган болакай ўйирлган нарсасини ерга тўшириб юборган, нима қилишини билмай, жавдираб турарди...

Hikmat**ДОНОЛАР
ДЕДИМЛАРКИ**

Межнатни севиш, яйрат ва матонат билан ишланинг учта ширин меваиси бор: тан саломатлиги, кўнгил роҳати, зехн ўтиклишади.

Дилаги аговат темирдаги занти ўхшайди, занги темирни емиргани каби аговат қалбни кемиради.

Кўп китоб ўшиш ва кўп дўст ортишиша маъно ўйк, гап яхши китоб ва соғиқ дўстни ташлай билишади.

Ҳасаг юракнинг занглаши, қайсаарлик эса маълумият сабабчисидир.

Уришиб қолган иккичишини яраштириш учунгина айтилган ёлан сўз улар орасига совуқлик тушуриш учун айтилган рост гап тўғри сўздан яхшироқдир.

Вижон яхшиликни ёмонликдан ажратагига, инсонни яхшиликка ўналтираигиган маънавий кувватидир.

Garoyib olam**Илк ёзувдан —
қолам ҳақигача**

• Ер юзидаги энг биринчи ёзув Месопотамия (хозирги Ирак) худудида пайдо бўлган. Милоддан аввали 4-минг йилликда шумерликлар иероглифи — расми ёзув турини кашф килишган (яни бирорта расм ёзуд гап маъносини билдиради). Дастрлаб бундай белгиларнинг сони мингдан ошироқ эди. Кейинчалик ёзув таомиллашиш, учинчи минг йиллик ўтларидан 600 тагача кискарди. Хали қозо кашф килинмагани учун шумерликлар керакида юзага чиқкаш, топганини юзувтулик бўлди. Даражакиқат, соҳтакорлик бир кун бариириб панд бериши исбот талаб килимайдиган хакиқатидир.

Илбек УСМОНОВ,
жинояни ишлари бўйича
Янгиқўргон тумани
судининг раиси

Таажхубланарлиси, юқоридаги жинонай хароятларни содир этган шахсларнинг барни мамилакатидан оғирлигидан ажратиб олиб келиб берди. Наманган мухандислик педагогика институтини менемежт мутахассислиги бўйича «тамомлаган» Нодир шовоз туман Бандикка чўмаклашши марказида инспектор бўлиб ишга жойлашиб олди. Бир йилдан ошироқро вақт давомида у маказдан маош олиб келиди.

Зархон ёнди доллар хисобига «мизозлари»-нинг жохатини чиқара бошлади. Чунончи, нанайлик Атика Туробовага 300 АҚШ доллари эвазига Наманган университетининг дипломини олиб берганни сўнг ўзимни билдириш, қарорида юзага чиқкаш, топганини юзувтулик бўлди. Даражакиқат, соҳтакорлик бир кун бариириб панд бериши исбот талаб килимайдиган хакиқатидир.

• Милоддан аввали Зингирлика келиб ҳадимига Мирс аҳолиси хам иероглифлар кўринишидаги ёзувга ёзди.

• Рим ракамлари таҳминан милав. 500 йилда этрусклар томонидан кашф килинган.

• Милоддан аввали 1300 йилларда хитойликлар ўз «китоб»ларини бамбук ўсимлигидан тайёрлашади.

• Милоддан Йордания охирарига келиб Римда кодекс (лотинча «codex» — «ёғоч бўлгалиг») пайдо бўлди. Бу кодекслар хозирги китобларнинг ажади эди. Ко-декс калин ёрдамида ўзаро биринчириб кўйилган.

• Римликлар ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Римликлар китобларни ўзини таомиллашиш, куради. Шу сабаби IV асрда кодекслар анича оммалашиди.

• Рим